



A u r e l M u n t e a n u

Multe generații de spectatori au putut urmări cu încântare și cu o emoție mereu înprospătată de neprevăzut evoluția unui actor care ar fi putut satisface din plin sensul propriu, pozitiv, al noțiunii de vedetă.

Era Aurel Munteanu, interpret pe care o fire prea puțin ispitită de vanități l-a făcut să risipească în juru-i, cu generozitatea talentului ce exclude cabotineria, fie jovialitatea caldă a personajelor simpatice, cavalierismul și noblețea de suflet, fie undele de mai mare amplitudine ale trăirilor grave în cazul unor tipologii minuțios detașate.

Cu fiecare nou spectacol, actorul era o surpriză. Desigur, au fost și sînt mulți interpreți de merit care știu să răspundă fiecărui rol nou cu alte calități, cu alte însușiri. Dar Aurel Munteanu era surprinzător tocmai prin ineditul unor plâsmuiri pe care

nimic din creațiile anterioare nu te făcea să le bănuiești. Putea aborda repertoriul romantic și cel realist, avea o notă de boemă pe care o purta în scenă cu rafinamentul superior al artistului de mare intuiție a tipurilor și de pătrunzătoare înțelegere a sensurilor mari ale textului și spectacolului. De la Zefir din *Trandafirii roșii* de Zaharia Bîrsan, cine și-ar fi putut imagina trecerea la tipul fantolui de mahala dintr-o piesă de pitoresc și culoare, cum era *Crai de tobo* de C. Colonaș, sau la cupletul de revistă. Am citat niște extreme, care nu sînt neapărat reprezentative pentru palmaresul creațiilor sale.

Aurel Munteanu avea antenele delicate ale actorului apt să scormonească hățiturile sufletești ale unor personaje minate de împrejurări și de un mediu meschin. Jonval din

Mansarda lui Alfred Gehry se apropie de aceste cerințe care depășesc redarea conștiințioasă a unei psihologii aparte, trimițându-ne la filozofia unei umanități ultragiante.

Alături de C. Ramadan și de Tudor Călin, alături de Miluță Gheorghiu, Aurel Ghițescu sau N. Șubă, alături de Margareta Baci, Eliza Petrăchescu sau Tanti Benescu, Aurel Munteanu avea, în profilul Teatrului ieșean, în epoca interbelică, — o epocă de glorie patronată de mari regizori ca Ion Sava și A. I. Maican, de un scenograf ca Th. Kiriacoff și de directori ca Ionel Teodoreanu, G. Topîrceanu, Andrei Oțetea — avea un loc bine fixat, răspunzând cu un simț artistic rar, de o mare mobilitate, celor mai diferite și mai adânci solicitări. De la rolul lui Vlad din *Baba Hîrca* la comicul spumos din *Să ne despărțim* de V. Sardou și de la *Heidelbergul de altădată* de Förster la involburările damnării din atâtea roluri ale repertoriului contemporan, Aurel Munteanu se distingea prin ținută, rigoare artistică. O mare seriozitate în profesie se ascundea sub aerul de nonșalantă și caldă bonomie cu care te întâmpina.

...Și totuși, revăzînd cele scrise pînă aici, îmi dau seama că încă nu am prins nota specifică a actorului. Este o dovadă în plus a dotației sale multilaterale. Căci ceea ce ne scapă într-o fatal limitată încercare de

a privi, în totalitate, meritele unui creator este tocmai acea zonă greu de definit, particularizată a talentului său. Un talent care, prin definiție, nu imită, nu copiază, ci se dăruie fără emfază, fără crispare fizică și fără zbuicium aparent, exterior, așa cum eroul din *Trandafirii roșii* își dăruie cu bucurie singele pentru a-i oferi iubitei sale satisfacția miraculoasă a împlinirii. Aurel Munteanu aducea cu sine în scenă așura unei nobleți sufletești, a unei degajări spirituale proprie artistului modern, adică artistului veritabil, mereu în consonanță cu epoca.

L-am revăzut și la Iași și la București, în multe spectacole de anvergură, marcînd o prezență totdeauna agreabilă, polisată cu finețe, chiar în rolurile episodice, cum ar fi, de pildă, acel aristocrat decăzut din *Surorile Boga* de Horia Lovinescu. În toate era personajul, în primul rînd, dar în toate era, totuși, actorul care se distingea printr-o eleganță necontrafăcută, lipsită de caznă și de stridențe... Era artistul... Artistul care a plecat dintre noi, cu ultima lăsare a cortinei, la fel de discret și de simplu, aplecîndu-și fruntea, într-un gest lipsit de patetism, pe măsura cu grime din cabina sa, după ce jucase la fel de cuceritor în *Orfeu în infern*...

N. Barbu

*Drumul în artă i-a fost deschis și urmărit cu statornicie de poetul-profesor
Mihai Codreanu*

